

Jangu

Um-umag nu ngajan jin nalpuwan jin ayug a jangu kin ngajan ji nan-ajalan ja sin manlaga si lakvya.

Hajin osan al-algaw ustun Maltuva, inggaw osan lalaki un mangngajan Sannajan. Si Sannajan kad, mavya-in ta... mavya-in hi jat ka-ilyana, tay na-id la-og na un manganup, na-id la-og na un manlamos. Kit isu nga iyajayu na akit ji voloy ja usjit vovoloy. Timpun kad ji manvyaalala-is, inummoy jajit ujum ud nangkopya si vyalala-is ja tapnu mangala jas ugsa kan ja vyavuy. Jumatong kad jaji umoy mamala-is nu ija manviling, awad jit mal-utu. Hajin mal-utun kan ja, jadja-anon jan utuwon hijit kampu ja, kad ijalan jad vovoloy. Ta nu suma-al ja on, awad kanon jajit anak ja un jatngon ja. Masangasangal jaji anak ja si mal-utu tay man-ay-ayam jan mangan hit paway. Umajani kad jaji anak ud Sannajan, invyagan jajit tagu un: “Ikayu mampalalas kuwa yu kan Sannajan un ama yu,” kan ja kanu. Mavyabvya-inan jan lawa un umajayuwon a ta hiyaji ngarud ji ugud ja.

Ot suma-al ja kad ivyaga ja kan Sannajan un ama ja. “Ka-asi man jatu,” kana kanu. Tatta, hajit manliwliw-anan Sannajan a umoy alanon, magasmok na un umoy mangalas paniki, gapu ta aju kanun panikis jit liyang un ubpun jaji mamala-is. Ot ina saludsujon jit annat, saludsujon jit mamala-is ji kampu ja: “Kama-an ka-ajayun jijin, noka, kampu yu?” kana.

“Nu navilog ka kad, suma-al ka sin mamatuk. Ngim ilam ta aji kad mangoy hijit jalan un mangoy hijit kapon hit Jawigi, tay hiyaji jin jalan a manalan hitun Majapul un igaw ji alan,” kan ja kanu. “Hat majuwanan siyad ayom tay siya jin manalan hijit liyang Makaltub,” kan kanun jajit nangatod si *instruction* kan hiya.

Ot hajit vyalun na mit, vyalat, kin hajajit katila, kan ja uvi, avya. Ot hat panpanunutona sit jalan nu an-ano na jin manga-alanan paniki. Aji kad ipangopangog na jin manadjalan, nga adsana napu-utan nga nangoy sijit jalan a manalan hitun Majapul, ot vokon a hajit jalan a manalan hitun Makaltub jit inoy na, ta hajit jalan un manalan hijit liyang ud Majapul. Nga igaw ji alan.

Ot jumatong kanu kad hijit liyang, mansawilig hi initon. Janjani kanun, siguru, alas tres jin gidgijam nin. Ot masja-aw a ta napolkas jit liyang ngim na-id kanu mit nan-iwasan jaji nanguwoy, ay, mamaḷa-is. Tay kajawyan jajit mamaḷa-is, awad latta man-iwasan ja a tay mantakod ja mit an hi ji awit ja, tay mangala ja. Mamaḷting kanu ta man-apuy un mangala si, ay, man-apuy ta man-utus kanona. Majamjama kanu man mamaḷtingana, jummatong kanu ji jakolan a tagu. Noka ot, mamvutik omya si Sannajan ot jinukma-an jit alan jit ima na. Hali, gumawgawijong kanu si Sannajan a umala-alaḷad a ta jakolan a tagu ngarud. Kit haji kimakimat na summagung langit, summagung ngatu. Majamja man suma-al jit sunud na ot inodnana pay jit vi-ik a takyag ud Sannajan. Hali, mangkokkolis kanus Sannajan a umivi-ivilon a.

Hajit majamjama, suma-al kanun ji aman jaji alan un mangngajan Tamukjaw ot al-allokona kanus Sannajan a, “Aji ka noka, aji ka majanagan ta aji ka mit masagsagid, aji ka matoy,” kana kanu. Ot majamjama, manjangu kanu ji alan un kana: “Paya ay nad ivansika awiyan awiya uway ta kan sika mi sin satun ka adtu ma-ila. Ot jakol lagsakon ta tay jummatong, ay, nalpu ka ud Maltuva,” kan kanun jijit adji, Tamukjaw a ama ja. A kit nakatalna si Sannajan on a ta nagngol hi savyalin ayug.

Majamjama umvos, “Anak iva-un kayu a, ikayu mangala si lanut ta isulu takus inam-maltuva un mankopya hi lakvya,” kana kanu.

Noka ot, majamjama, tay mavitil ja mit, ija kanu nan-asug. Ki hat vyan-og a vyanga un innu-ud ja hijit jalipong, lumngasaw kanu. Na-id kanu aji umoy mansongsong hi jaji alan. Ituju ja kanu kad kan Sannajan, “Ngajan ji iyak kanon sinat longasaw a lawas nat?” kan kanun ji jomjom na a.

Ot jinukma-an kanun jijit alan ot ija ipasongsong ji longasaw ji vyanga. Sin-akitan kanun navsug. Ot nasnasja-aw si Sannajan. Hajiton, umoy kanu jaji anak Tamukjaw, ta Tamukjaw ji ngajan jin ama jajit alan. Nampa-alan uwoy ot amma-an ja kanun iwasan. Hali, isulu ja kanus Sannajan. Amin jijit sama na, ijangujangu ja kanun ji man-isulu. Ot haji kavyayag Sannajan nga ininggaw hiji un Majapul, nakavulan kanu.

Ot na-avus kanu ji juwan lakvya. Ki hajin lakvya, nu ma-avus ji laga na tay pumipiya kanu jit sama na, ma-amma-an mapitpit, mavyalin ja kanun manakjuwan si janum tay aji na vumusvus. “Hatun ma-ikatlu kad asan taku avuson Sannajan, ta asi ka avuson hijin igaw yu, tapnu asam mali-uan jin samasama na,” kan ja kanu. “Ot mana_lan ka tay awad ja un majanagan. Awad jan winaksiyan jaka man,” kan kanu jin ama ja un Tamukjaw. “Kit itattan, mana_lan kayu nu majamjama ta ija ka itu_lud situn juwan anak ku,” kana kanu.

Hajiton kamas nakasuyop kanu si Sannajan ot. Ngim ha kan ji a_lan: “Nu mikitug ka, manjiyat ka ta ajanis vo_loy yu ji on,” kana kanu. Aji kad hat lavin hiyaji on, ali inja_lan ja jit... ngim na-id kanu napu-ut Sannajanon. Ot hajit juwan anak na, siya ji umoy nangitu_lud kan hiya, ngim jija on a ji kasla, noka, ulay nu agsan na mapu-utan, jija jin mangitu_lung hit ja_lan kanu. Hajit pumatpatna_lon, ijatong kanun ji a_lan hijit ot ma-ikitug kanu man Sannajan man, manlang_langa, pumatna_l. Anapon na kanu jajit umoy nangitu_lud kan hiya, na-id ja on ana ta kaysan ja. Agsan na napu-ut jit kaysanan ja.

Ot janjani kanu man jumatong man Sannajan hi vo_loy ja, napanaku_l kanu jajit tagu un: “Uw, adji si Sannajan!” kan ja kanu. Ot jumatong kanu Sannajan, “May ya, annat lakvyan awit nu? Nga jan nanga_l-am hinat lakvya?” kan ja kanu. Aji na tumtumling ta piya-onan manjatjatong jajit tagu.

Jumatong kanu jajit tagu, ot manjatjatong jajit ka-ajuwan ot, sina ot ivyaga kanu un nalpus liyang ud Majapu_l. Ngim hajit man-u-ugud na jangu aminon. Ijangujangu na kanu on jit man-ugud ot nas-oman jajit tagu. “Ay, manga-asi ka Sannajan ta iyaja_l nu kan jakami nat jangu,” kana kanu, kan ja kanu. Ot inan-anon na ji an na-id an-anok a mangayu kan ja ma-id manga_la si kanon mi. Aji mavitil kami,” kan kanun Sannajan. “Agsam a janagan nat ta jakami nat maka-ammus nat,” kan ja. Hali, man-ijatong jajit tagu si kayu, man-ijatong ja si ma-itipoy, man-ijatong ja si vinayu winnu avya un kanon ja.

Aji kad, ini-inggaw ja kanu si juwan juminggu un man-aja_l hi jangu. Ot kalpasan kanun jiji on, na-aja_l ja sit jangu on. Aji kad am-aminon nga makmakwa, ipatpatu_lay ja latta nga si

Sannajan ji umunan tumling ta pasig nan ijangu jit man-u-ugud na. Ot mas-oman jan unay. Umoy kanu man vumjong jaji annat, Ivuwaya. Ot aji ja tumtumling jat tagu a ta uwayon ja si Sannajan a tumling. Tumling kanus Sannajan, jangu kanu jin nan-u-ugud na. Ot alli, yom-og ja kanu umvos kanun jajit umoy vinumjong inajal, ot ningina-an jas lajok. Ningina-an jas lajok jit jangun hiyaji. Ot kasin pay yan a ija makavjong, inggaw jajit umoy makavjong kan jija. Umoy jajit Agta kanu makavjong, inajal umvos ji Agta ot vinayajan jit Agta si palsuk.

Ot siyaji jin ka-istorya-an ud, jin ka-um-umagan jin nalpuwan jin ayug a jangu kin nu an-anon jin nan-ajal ja si lagan ji lakvya. Ot siyaji jin patingga jin um-umag na nga jinngol mis jajin mamalong-ag nga jinngoy ja mamalong-ag ja mit la-ing nga impatawid ja kan jakami un anak ja.

Recorded on December 4–5, 2006, in Kalinga, Philippines

Oral account by Barcelon Panabang

Transcription and Translation by Scott M. Saboy & Lawrence A. Reid

Assisted by Warren Panabang

Recorded and supervised by Michiyo Yoneno-Reyes

<http://www.ioc.u-tokyo.ac.jp/~yoneno/database.html>